

Válečná léta v Praze 7

14.5.2025 - | Městská část Praha 7

16/3 1939 Profesor z Bubnů vládcem Prahy

Hned druhý den po obsazení Čech německou armádou přijal na Pražském hradě zde již od večera předchozího dne přítomný Adolf Hitler prezidenta Emila Háchu a pražského primátora Otakara Klapku. Zároveň také dosadil do funkce primátorova náměstka historika Josefa Pfitznera. Tento profesor historie na pražské univerzitě prošel cestou typickou pro řadu německých intelektuálů žijících v prvorepublikovém Československu – z loajálního zastávce poklidného soužití mezi Čechy a Němci se v průběhu 30. let stal příznivcem německé dominance a nacistické ideologie. Pfitzner byl dlouhodobým rezidentem Prahy 7 – bydlel v bytě v domě U Smaltovny č. p. 1157, a to až do roku 1944, kdy se přestěhoval do rezidence primátora na Mariánském náměstí.

26/3 1939 Jezdíme vpravo

Jednou z prvních viditelných změn, které s sebou přineslo německé panství, respektive zřízení protektorátu, bylo zavedení jízdy vpravo. Byť provoz byl ve srovnání s dneškem minimální, opatření, které vstoupilo v platnost doslova ze dne na den, způsobilo řidičům i dalším účastníkům provozu obtíže. Na území protektorátu bylo zavedeno již 17. března, pražští účastníci silničního provozu si na změnu zvykali až od 26. března. Dle zpráv z dobového tisku se jedno z dopravně problematických míst nacházelo i v Praze 7: „... bolavé místo je na Hlávkově mostě na holešovické straně. Tam je nyní skutečný chaos, který zvyšují nesprávně umístěné světelné signály. Kdo jede směrem od Belcrediho třídy na Hlávkův most, neví, kdy vlastně má dovoleno jeti. Má jeti na červenou nebo na zelenou, jak dnes světla svítí. Podle našeho názoru má jeti tentokráte, kdy je volný směr z Bubenské třídy na most a opačně. Ovšem vozidla, která zahýbají do Holešovic k jatkám, měla by odbočiti kolem úrazové pojišťovny do přímého směru od Prahy do Holešovic.“

7/4 1939 Smrt primátorova náměstka

V Praze umírá dlouholetý náměstek primátora Karla Baxy Ferdinand Kellner. Sociálnědemokratický politik spjatý s Prahou 7 – právě zde začínal svou kariéru jako montér v opravárenských dílnách na nádraží Praha-Bubny. Jako politik se věnoval zejména sociální oblasti a bytové výstavbě. Byl také předsedou holešovického Bytového družstva zřízců a dělníků železničních, jehož nákladem byla za první republiky postavena celá řada činžovních domů v dolních Holešovicích a také komplex Domovina, ve kterém také Kellner bydlel. Je příznačné, že po období tzv. druhé republiky čerstvě protektorátní tisk přešel smrt významného komunálního politika mlčením.

12/6 1939 Hlavní cenzor v Molochově

V rámci kulturně politického oddělení úřadu říšského protektora byla zřízena skupina Tisk, tedy orgán, který měl za úkol dohlížet na sdělovací prostředky v protektorátu. Do jeho čela byl jmenován a de facto vrchním cenzorem v zemi se stal říšský Němec Wolfgang Wolfram von Wolmar (1910–1987). Vysoký nacistický úředník, o jehož vydání po válce neúspěšně žádala československá vláda, bydlel až do konce svého působení (květen 1943) v Praze v domě v Letenské ulici (dnes Milady Horákové) č. p. 862.

10/7 1939 Sedmdesáté narozeniny podnikatele Vaňka

Sedmdesátí let se dožil komerční a burzovní rada a majitel semenářského závodu Jindřich Vaněk (1869–1948). Svůj podnik založil v roce 1899, sídlil v paláci U Zlaté husy na Václavském náměstí, v roce 1912 ale centrum firmy přenesl do svého domu v Holešovicích na Bubenském nábřeží poblíž tehdejších jatek. V článku připomínajícím Vaňkovo jubileum napsaly Národní listy: „... ale při tom

vybudoval v Holešovicích velké, odborně zařízené obchodní domy vybavené vším potřebným: moderní čistící semenářskou stanicí se zkušebními zahradami, s rozsáhlými prostory expedičními i kancelářskými, kde po celý rok je plně zaměstnáno přes sto odborných pracovníků.“

15/8 1939 Židům vstup zakázán

Pražské policejní ředitelství vydalo vyhlášku, na jejímž základě byl Židům zakázán vstup do vybraných restauračních podniků. V Praze 7 se tento zákaz týkal Hanavského pavilonu v Letenských sadech a Šlechtovy restaurace ve Stromovce. O necelý rok později – 10. května 1940 – byl pro Židy zaveden i zákaz vstupu do celého parku.

24/9 1939 První protektorátní veletrh

Na novém i starém výstavišti a v prostorách Veletržního paláce byl zahájen (o tři týdny později, než bylo původně plánováno) Pražský vzorkový veletrh, tradiční výstavně-obchodní akce, která měla podpořit český průmysl, nyní už fungující v rámci protektorátu, respektive Říše. Slavnostního zahájení se zúčastnila řada významných osobností, mezi kterými nechyběl státní prezident Emil Hácha, říšský protektor Konstantin von Neurath nebo pražský primátor Otakar Klapka. Tisk hodnotil veletrh jako velice úspěšný, protektorátním firmám se na něm údajně podařilo uzavřít mnoho obchodních kontraktů. Pražské vzorkové veletrhy se konaly vždy dvakrát ročně (jarní a podzimní) i přes čím dál větší orientaci protektorátního průmyslu na zbrojní výrobu až do podzimu 1943.

1940

15/3 1940 Velká voda v Praze

Na přelomu zimy a jara 1940 zasáhla Prahu povodeň. Komplikace způsobilo prudké oteplení a poměrně rychlé tání sněhu v povodí řeky a také uvolněné ledové kry na tehdy ještě zamrzající Vltavě, které hrozily vytvořit v kombinaci s mosty nebo jinými překážkami přehradu. Uvolněné ledové kry také kvůli své značné kinetické energii ničily vše, co jim stálo v cestě.

Ke kulminaci řeky došlo 15. března, odhadovaný maximální průtok v Praze činil 3245 m³/s (pro srovnání průměrný průtok je cca 150 m³/s, během katastrofálních povodní v srpnu 2002 činil 5160 m³/s). V Praze 7 byl postižen velkou vodou zdejší říční přístav a zejména ostrov Štvanice, který se ocitl kompletně pod vodou a živel zničil celou řadu zdejších staveb.

30/6 1940 40 let fotbalového klubu Olympia VII

Poslední červnový den roku 1940 se ve starobylém hostinci U Zaradiček poblíž Holešovického nábřeží konala slavnost připomínající 40. výročí založení holešovického fotbalového klubu SK Olympia VII. Tento klub se v roce 1900 oddělil od SK Praha VII (k jehož odkazu se dnes hlásí Loko Praha), což posléze dalo vzniknout obrovské rivalitě mezi oběma týmy. Klubové hřiště se nacházelo podél tehdejší Palackého třídy na dohled od původního Trojského mostu (dnes most Barikádníků). Ač Olympia nikdy nedosáhla věhlasu ani úspěchů klubů z Letné, tedy Slavie, Sparty nebo DFC, právě v nich pokračovali ve svých sportovních kariérách nejtalentovanější „olympionici“. Pravděpodobně nejznámějším odchovancem Olympie VII byl Karel Podrazil (1905–1973), který v letech 1926–1931 odehrál 17 utkání za národní tým Československa, v nichž vstřelil pět branek.

30/8 1940 Otevření kina Bio Oko

Poslední srpnový den roku 1940 bylo v Praze VII otevřeno moderní kino Bio Oko, a to projekcí tehdejšího filmového hitu Kristián s Oldřichem Novým v hlavní roli. Biograf byl (a dodnes je) součástí komplexu domů zasahujícího do ulice Belcrediho (dnes Milady Horákové) a Vinařská (dnes Františka Křížka), jehož investorem byl Penzijní fond zaměstnanců Národní banky československé. Kapacita kina přesáhla 700 diváků, sál byl opatřen klimatizací, promítalo se prostřednictvím projektorů značky Philips. Od června 1943 se kino oficiálně jmenovalo Orion, k původnímu a dodnes užívanému názvu se vrátilo v červnu 1945.

12/9 1940 Zahájení sezony v divadle Urania

Premiérovým představením komedie Nahý v trní od dramatika Edmonda Konráda započala další sezona holešovického lidového divadla Urania. Počínaje podzimem 1940 se vedení divadla ujala (jak se později ukázalo, tak právě jen na tuto jednu sezonu) jako ředitelka herečka, dcera legendy českého herectví Vendelína Budila Anna Steimarová (1889–1962). Další premiérou bylo hned čtyři dny poté nové nastudování hry Princezna Pampeliška z pera Jaroslava Kvapila z roku 1897. Členem hereckého ansámblu byl například tehdy stále ještě začínající herec František Filipovský.

12/12 1940 Zimní radovánky povoleny

Pražské policejní ředitelství vydalo seznam ulic a veřejných prostranství, na kterých je povoleno v zimní sezoně 1940/1941 sáňkovat. V Praze 7 se jednalo pouze o Gerstnerovu ulici.

1941

21/1 1941 Vynálezce a vizionář zemřel

Na svém sídle ve Stádlci u Tábora zemřel ve věku nedožitých 94 let český vynálezce a podnikatel František Křižík. „Český Edison“, jak bývá někdy nazýván, zanechal významné stopy i v Praze 7. Provozoval první tramvaj poháněnou elektřinou na lince z Letenských sadů ke Stromovce. Podílel se na organizaci Jubilejní zemské výstavy, instaloval zde elektrické osvětlení i světelnou fontánu. Pravděpodobně v období po první světové válce žil nějakou dobu v domě v Korunovačnické ulici č. p. 103, který se dnes nazývá „Křižíkův dům“ a je zde i pamětní deska.

11/2 1941 Nový kostel pro Prahu 7

V denním tisku se objevila zpráva informující čtenáře o plánu vybudovat nový katolický svatostánek v dolních Holešovicích. Důvodem měl být velký počet věřících v Praze 7, kterým slouží jediný chrám – kostel sv. Antonína na Strossmayerově náměstí. Zatímco místo budoucího kostela je označeno poněkud široce, měl totiž vzniknout „na Maninách“, jasné už bylo, že bude zasvěcen Panně Marii. Měl být také součástí celého duchovního komplexu – vedle kostela měla vyrůst ještě kaple sv. Josefa, oratoř a učňovský domov. Po vzniku nového kostela měla být také stávající farnost Holešovice-Bubny rozdělena na dvě samostatné. Samotný záměr výstavby nového kostela nebyl ničím novým – plány na vznik chrámu pro Holešovice se objevovaly už za první republiky. Válečná a nakonec ani poválečná doba ovšem podobným projektům nepřály, proto celý komplex zůstal pouze na papíře.

27/5 1941 Přátelé Němců schůzují

V sálu hotelu Belvedere na Letné se konala první informativní schůze místního okrsku tehdy nově zřízené organizace Českého svazu pro spolupráci s Němci. Publikum v zaplněném sále si vyslechlo několik řečníků, přičemž architekt František Havlena st. přednesl projev Základní myšlenky česko-německé spolupráce, ve kterém zhodnotil pozitiva, jež přináší idea součinnosti českému národu v této dějinné etapě.

1/10 1941 Popraven generál Václav Šára

1. října 1941 byl v ruzyňských kasárnách popraven divizní generál Václav Šára. Rodák ze Struhař na jižním Plzeňsku získal válečné zkušenosti za první světové války, zejména v uniformě ruského legionáře. Díky své odvaze zde dostal přezdívku „černý ďábel“. Z války se vrátil v hodnosti kapitána a pokračoval ve službě v československé armádě. Absolvoval následné studium a stal se odborníkem na dělostřelectví. V letech 1934–1936 působil jako vojenský přidělenec v SSSR. Po roce 1939 začal pracovat v odboji jako jeden z velitelů Obrany národa. Koncem září 1941 byl nacisty zatčen, podroben brutálním výslechům a popraven. Ve 30. letech bydlel s manželkou v domě v ulici Františka Křížka (tehdy Vinařská) č. p. 402, na kterém je umístěna pamětní deska.

16/10 1941 První transport

Ze sběrného tábora v tzv. Radiotruhu (prostor mezi ulicemi Veletržní, Dukelských hrdinů a Strojnická

na místě dnešního Parkhotelu/Mama Shelter Prague a policejního prezidia), respektive blízkého nádraží Praha-Bubny byl vypraven první transport židovských obyvatel Prahy a okolí. Jeho cílem bylo ghetto v polské Lodži. Internovaní čekali několik dní ve velmi špatných podmínkách na odjezd. První transport do Terezína se uskutečnil 24. listopadu 1941. Tvořili jej muži, kteří měli za úkol připravit tamější kasárna a další objekty pro budoucí ghetto. Celkem odsud bylo vypraveno 65 transportů a dle dostupných údajů tudy prošlo 45 513 osob, z nichž 37 667 se nedožilo konce války. Tábor v Bubnech fungoval až do července 1943, kdy areál převzala organizace Treuhandstelle, která měla na starosti správu majetku ukradeného Židům, a zřídila zde skladiště. Na místě je dnes pamětní deska připomínající oběti zrůdné nacistické politiky vůči židovským obyvatelům.

3/12 1941 Otevření Janáčkových mostů

Do užívání byl předán provizorní Janáčkův most, který spojoval Dlouhou třídu, respektive náměstí Republiky, se silnicí pod Letnou. Provizorní most byl vystavěn podél starého řetězového mostu Františka Josefa I. ze 60. let 19. století, jehož stav už byl zcela nevyhovující. Autorem dočasného dřevěného mostu byl architekt Jan Šimáček, jeho stavba trvala rok a vyžádal si náklad 8 milionů protektorátních korun. Časem měl být nahrazen definitivní konstrukcí, a to po snesení starého řetězového mostu. K tomu ale nakonec došlo až po druhé světové válce, kdy byl vystavěn nový Štefánikův most. Slavnostního otevření provizorního mostu se zúčastnil pražský primátor Alois Říha i jeho náměstek a faktický vládce města dr. Josef Pfitzner, který uvedl, že most je dokladem spolupráce mezi Čechy a Němci a „je znamením k další práci na tvářnosti města“.

1942

11/1 1942 Sběrka oblečení

Druhou lednovou neděli začíná v Praze sbírka zimního oblečení a dalšího vybavení pro německé vojáky bojující na frontě. Impulzem pro tuto akci byl projev státního prezidenta Emila Háchy z 27. prosince 1941, ve kterém apeloval na Čechy, aby si uvědomili, že oni neprožívají přímo žádné válečné útrapy, a prostřednictvím darů německým vojákům mají vyjádřit svůj vděk za tento stav. Organizaci sbírky zajistily protektorátní úřady. Veškeré dary posbírané na území Velké Prahy byly soustředěny ve Veletržním paláci v Praze 7. Podobné sbírky se konaly i v dalších letech.

28/2 1942 Otevřena výstava Sovětský ráj

Poslední únorový den byla na bubenečském výstavišti otevřena výstava Sovětský ráj. Z iniciativy říšského protektora zde byla instalována expozice, jež měla ukázat bídu a problémy, které přinesl do Sovětského svazu bolševismus. Důraz byl kladen na popis neblahých důsledků kolektivizace zemědělství a na předimenzovaný sovětský zbrojní průmysl. Nechybělo ani líčení role Židů v sovětské společnosti.

Jednalo se o ryze propagandistickou akci, jejíž účel lapidárně okomentoval deník Venkov: „Výstava jest názornou školou v této době právě potřebnou, aby český lid jednou provždy sčítal s bolševickými svody a svůdníky.“ Zahájení výstavy se zúčastnil například i říšský vedoucí mládeže Artur Axmann nebo celá řada představitelů německé moci v protektorátu v čele se státním tajemníkem Karlem Hermannem Frankem, který uzavřel vernisáž svým projevem.

Výstava trvala čtyři týdny, otevřena byla denně od 9 do 21 hodin. Kromě nejrůznějších textových a fotografických exponátů zde byly k vidění i zbraně ukořistěné sovětské armádě včetně padesátitunového pancéřového vozu nebo stíhacího letounu.

9/5 1942 Esa protinacistického odboje v Holešovicích

Dle vzpomínek Vladimíra Krajiny se tento významný příslušník odboje právě v onen květnový den sešel a procházel nočními ulicemi Holešovic s dalšími odbojáři – členy výsadku Anthropoid Josefem Gabčíkem a Janem Kubišem, Krajinovým blízkým spolupracovníkem Jaroslavem Valentou a velitelem

dalšího výsadku Silver A Alfrédem Bartošem. Krajina se údajně pokoušel výsadkářům rozmluvit jejich záměr zlikvidovat říšského protektora Reinharda Heydricha. To se mu ovšem nepodařilo, výsadkáři byli vojáci, a byli tedy rozhodnuti řídit se rozkazy, které obdrželi před vysazením v protektorátu. Vladimír Krajina ze schůzky odešel do svého tehdejšího úkrytu – bytu manželů Drašnerových v domě č. p. 1234 v ulici V Háji. Manželé Drašnerovi poskytovali útočiště celé řadě odbojářů, i sám Krajina zde přečkal razii po atentátu na říšského protektora ukrytý na římse domu. Tato odvaha se však Drašnerovým stala osudnou – František, jeho žena Vilemína i jejich syn František ml. byli zatčeni 20. srpna 1942. Celá rodina spolu s dalšími odbojáři stanula před tzv. stanným soudem (zřízeným po atentátu) v poslední den jeho existence, tedy 5. října, a všichni byli odsouzeni k trestům smrti. Rozsudek byl vykonán 24. října 1942 v koncentračním táboře Mauthausen. Rodinu Drašnerových připomínají hned dvě pamětní desky na jejich domě v ulici V Háji.

24/6 1942 Poprava odbojáře z Letné

Teror, který rozpoutali němečtí okupanti po likvidaci říšského protektora, si lze dnes jen těžko představit. Na popravišti skončily tisíce lidí nejen za podporu strůjců Heydrichova odstranění, ale například i za často jen domnělé schvalování tohoto činu. Jednou z obětí heydrichiády byl i Jan Laník, úředník Státního úřadu statistického (sídlil v budově č. p. 1000 na nábreží pod Strossmayerovým náměstím), bytem ve Skuherské ulici č. p. 980. Devětadvacetiletý Laník byl bývalý důstojník československé armády, přičemž v době její likvidace dosáhl hodnosti rotmistra. Popraven byl 24. června 1942 za údajné držení zbraní a spolupráci s brněnskou odbojovou skupinou kolem Štěpána Bouzara.

1943

15/2 1943 Rušení tramvajových zastávek

Počínaje pondělím 15. února 1943 došlo k poměrně zásadní redukci počtu tramvajových zastávek v obvodu hlavního města Prahy. Toto jistě nemilé opatření bylo zdůvodněno velkým počtem cestujících, a tedy přeplněnými vozy, které nejvíce trpí a opotřebovávají se (stejně jako koleje) při brzdění a rozjíždění. Z celkového počtu 271 stanic jich mělo být zrušeno 30 a pochopitelně se toto rušení týkalo i zastávek na území Prahy 7 – konkrétně měli cestující přijít o zastávky u stadionu Sparty na Letné, Janáčkův most (viz heslo výše), Jateční v Holešovicích, Štvanice na Hlávkově mostě a také o zastávku Trojský most.

21/2 1943 Hokejové utkání Čechy vs. Morava

V sobotu 20. února 1943 se na zimním stadionu Štvanice uskutečnilo mezizemské utkání v ledním hokeji mezi družstvy Čech a Moravy. Tým Čech nakonec drtivě zvítězil v poměru 10:1, přičemž za něj skórovaly, a to hned dvakrát, i legendy tohoto sportu – Vladimír Zábrodský, Stanislav Konopásek nebo Jaroslav Drobný. Zápasu přihlíželo devět tisícovek diváků, mezi kterými nechyběli ani pražský policejní prezident SS Oberführer Willy Weidemann nebo primátor Alois Říha.

4/4 1943 Umírá sládek Vendulák

Ve věku 83 let zemřel v Praze nestor pražského pivovarnictví, sládek Karel Vendulák. Pocházel ze staré pivovarnické rodiny, provozoval starý pivovar v domě U Medvídků na Pernštýně. V roce 1895 spoluzakládal První pražský měšťanský pivovar v Praze-Holešovicích. Stal se prvním ředitelem tohoto moderního pivovarského provozu, později byl předsedou správní rady. Působil také ve vedení družstva, které mělo na starosti provoz Lidového divadla Urania, jež stávalo právě v zahradě holešovického pivovaru. Byl rovněž aktivním členem mnoha spolků a korporací – Měšťanské besedy nebo akademického domu. Působil i jako tzv. cenzor (kontrolor finančních a účetních operací) Národní banky.

19/5 1943 Houbařská sezona startuje

Deník Venkov uveřejnil krátkou noticku o počínající houbařské sezoně: „Jak již docházejí do naší

redakce zprávy z různých krajů, je letos neobyčejná úroda všech letních hub. Nejen však na venkově, nýbrž i v samotné Praze již rostou houby. Prozatím v Královské oboře, kde vedle májovek a žampionů se objevily i první letní hříbky. Pražské houbaře však upozorňujeme, že na ně chodit nemohou – je to trestáno pokutou.“

2/10 1943 Výstava králíků ve Stromovce

V zahradě Vaňhova restaurantu ve Stromovce se o prvním říjnovém víkendu konala pod záštitou protektorátního ministra zemědělství a lesnictví Adolfa Hrubého velká výstava králíků spojená se soutěží o nejkrásnější zvíře. Výstavu obeslalo celkem 42 králíkářských spolků, vystaveno bylo téměř sedm stovek zvířat. Součástí akce byl i prodejní trh. Chov králíků byl za války velmi oblíbený, a to i ve velkých městech včetně Prahy, zejména z toho důvodu, že na rozdíl od jiných zvířat nebylo třeba králíky nikde registrovat, respektive nabízet jejich maso přednostně na trh formou tzv. povinné dodávky. To se změnilo v listopadu téhož roku, kdy byl vydán zákaz zakládání nových chovů a stávající byly omezeny počtem deseti zvířat.

1944

18/4 1944 Zastřelený „šmírák“ na Letné

V křoví nedaleko tenisových kurtů v Letenských sadech byla nalezena mrtvola muže. Jednalo se o čtyřicetiletého protektorátního příslušníka Jaroslava Vohánku. Po ohledání mrtvoly se zjistilo, že byl zastřelen pistolí ráže 9 mm. Vyšetřovatelé se v první chvíli domnívali, že se muselo jednat o „nešťastnou náhodu“, policie ovšem zřejmě velice rychle zjistila některé okolnosti případu a vyzývala střelce, aby se přihlásil s tím, že se pravděpodobně jen bránil. Nutno poznamenat, že kdysi bývaly právě Letenské sady místem, kde se scházely páry (nejen) ke schůzkám. Dva týdny po činu se v tisku objevila zpráva, že Vohánka z křoví sledoval milenecké páry a v onen osudný večer uchopil ženu sedící na lavičce za nohu, na což reagoval její vedle sedící partner střelbou. O střelci se čtenáři nedozvěděli nic, ale je pravděpodobné, že se jednalo o příslušníka německé branné moci, protože pouhé držení zbraně českým civilistou bylo v období protektorátu doslova vstupenkou na šibenici.

3/5 1944 Otevření stálého cirkusu na Letné

Od počátku roku 1944 vyrůstala na Letenské pláni budova prvního stálého cirkusu v Praze. Členitá budova s velkou kupolí měla kapacitu 2800 diváků, kterým nabízela veškerý komfort včetně vytápění v zimním období. Místo pro její stavbu bylo vybráno především s ohledem na snadnou dopravní dostupnost. Soubor tvořili členové německého cirkusu Apollo vedeného principálem Emilem Wackerem. Otevírací představení konané první květnovou středou nabídlo divákům pro tehdejší cirkus typickou kombinaci drezúry zvířete (koně, bengálští tygři) a vystoupení akrobatů. Mezi hvězdy úvodního i dalších představení patřil český krotitel Vojtěch Trubka.

21/6 1944 Konec vlastní rukou

V Toužetíně nedaleko Loun ukončil vlastní rukou svůj život levicový odbojář, člen III. ilegálního ústředního výboru KSČ Karel Aksamit (*1897). Už za první republiky byl aktivní v komunistické straně, patřil k příznivcům bolševického křídla strany pod vedením Klementa Gottwalda. Ve 20. letech pracoval v mezinárodním dělnickém, respektive komunistickém sportovním hnutí. Organizoval dokonce sportovní hry během občanské války ve Španělsku. V březnu 1939 byl preventivně zatčen v rámci akce Gitter, po propuštění odešel do ilegality. V roce 1943 se stal členem nejužšího ilegálního vedení KSČ, nakonec byl i s manželkou dostižen Gestapem, oba zvolili místo zatčení dobrovolnou smrt. Ve 30. letech žil Aksamit v domě č. p. 1126 v ulici Komunardů, na kterém je také umístěna jeho pamětní deska i s bustou. Jméno Karla Aksamita a přezdívku „Aksamiták“ také nesl sportovní areál v ulici U Průhonu (dnes Loko Praha).

15/11 1944 První bombardování Prahy

V tento den byla poprvé bombardována Praha, byť se s největší pravděpodobností jednalo o omyl,

respektive nouzové odhození bomb z jediného amerického letounu B-24 Liberator 15. Stroj patřil k 15. americké letecké armádě, která téhož dne provedla útok proti Innsbrucku a Linci. Každopádně pumy zasáhly Holešovice, konkrétně oblast v tzv. Zátorách mezi ulicemi Za Elektrárnou, Palackého (dnes Partyzánská) a holešovickým nábřežím. Náhodný útok si vyžádal tři mrtvé, dvanáct těžce a šedesát lehce zraněných osob, zcela zničil osm zdejších domů a další dvě desítky jich poškodil. Před útokem byl sice vyhlášen poplach, byť poměrně pozdě, ovšem Pražané jej (podobně jako v mnoha předchozích případech) ignorovali. Podobná bohorovnost přispěla i k relativně velkému množství obětí při dalším leteckém útoku na Prahu v únoru 1945.

16/11 1944 Pražané, šetřete!

To, že se německá válečná mašinerie čím dál více zadrhává, bylo patrné i v protektorátu – vážlo zásobování, docházelo k omezování veřejných služeb (například hromadné dopravy) a panoval všeobecný nedostatek surovin, což se na podzim 1944 projevilo i v Praze. Obecní firma Městské podniky pražské sdružující například pražské elektrárny či plynárny byla nucena vydat nařízení, ve kterém striktně stanovila maximální množství plynu, jež mohly odebírat nejen pražské firmy, ale i domácnosti. K prvnímu omezení odběru došlo už v říjnu 1942, nicméně i původní „povolené“ množství bylo zredukováno cca o čtvrtinu pro domácnosti a pětinu pro firmy a živnostníky. Nedodržení maximální spotřeby s sebou pochopitelně neslo riziko přísného postihu. Podobná situace nastala o několik týdnů později v případě elektrického proudu – zde měla být spotřeba snížena plošně dokonce o celou třetinu.

1945

27/2 1945 Na fotbal!

Poslední únorovou neděli se opět rozběhly protektorátní fotbalové soutěže. Fotbalový svaz ovšem učinil poměrně kontroverzní rozhodnutí – všechny zápasy pražských týmů v nejvyšší soutěži, která tradičně lákala tisíce diváků, se měly uskutečnit na hřišti AC Sparta na Letné. Vzhledem k možným i očekávaným leteckým útokům by alespoň dle tisku bylo vhodnější a zejména bezpečnější hrát i na dalších stadionech na Slavii, Viktorii Žižkov i jinde, čímž by se nebezpečí pro diváky rozložilo a tím i zmenšilo.

16/3 1945 Bubenský liberál umírá

V ghettu v Terezíně zemřel předválečný poslanec, šéfredaktor německého liberálního deníku Bohemia židovského původu Franz Bacher (*1884). Po začátku okupace se pokusil o sebevraždu, když předtím neúspěšně žádal o možnost vystěhování do Velké Británie. Bacher byl dlouhodobým rezidentem Prahy 7, žil v Bubnech v ulici U Vozovky (dnes U Smaltovny) a byl příslušníkem zdejší v meziválečném období silné německé, respektive německožidovské komunity.

1/4 1945 Hrozí letecké útoky

Vzhledem k množícím se případům leteckých útoků tzv. hloubkařů vydal pražský policejní ředitel instrukce, jak se chovat při protileteckém poplachu. Bylo nařízeno, aby v době poplachu zůstaly domovní dveře, stejně jako vrata do dvorů otevřené. Lidé, kteří se při vyhlášení poplachu nalézají na ulicích, musí být bez podmínek přijati do nejbližšího krytu. Co se týče maximální kapacity krytů, měly by být zaplněny tak, aby každá ukrývajících se osoba měla alespoň tři metry „vzdušného prostoru“. Při vyhlášení poplachu musí být důsledně dodržovány předpisy o zatemnění – jakékoli, byť jen krátké záblesky světla jsou vítaným vodítkem pro nepřátelská letadla.

5/5 1945 Pražané ve zbraní

V předtuše blízkého konce nacistického teroru, posílení zprávami o blížících se spojeneckých armádách, se v sobotu 5. května začínají Pražané aktivizovat – zamalovávají německé nápisy, na budovách se po letech opět objevují československé vlajky, formují se první povstalecké jednotky. V Praze 7 se daří odzbrojit několik německých posádek a získat jejich zbraně (škola U Studánky,

sokolovna ve Strojnické, nádraží Bubny), území čtvrti je rozděleno na několik úseků, jež mají své vlastní velitele, zpravidla bývalé důstojníky československé armády, kteří velí bojovníkům dobrovolníkům. V noci na 6. května vyrůstají za přispění civilistů v ulicích barikády – nakonec je jich na území Prahy 7 více než dvě stě padesát. V neděli 6. května se ozývá střelba na řadě míst Prahy 7 – z areálu studentské koleje na Špejcharu ostřelují Němci povstalecké pozice, boje se odehrávají i na pomezí Prahy 7 a Prahy 6 v Bubenči v okolí Petschkovy vily. Symbolem ozbrojeného odporu Pražanů, pro který se posléze vžilo označení Pražské povstání, se v Praze 7 stal boj o Trojský most, respektive snaha jeho obránců zamezit vstupu německých vojsk postupujících ze severovýchodu do centra Prahy. Prudké a krvavé boje, které zde probíhaly 6. a zejména 7. května, nakonec ukončila kapitulace německých vojsk dojednaná 8. května odpoledne a odchod většiny německých jednotek z Prahy téhož dne večer. Následující den pak do Prahy vstupuje Rudá armáda, na Letenském náměstí dochází ještě 9. května ráno k přestřelce, při níž naprosto zbytečně zahyne několik desítek Němců.

<https://www.praha7.cz/valecna-leta-v-praze-7>